

*XIV Kongres društva ljekara Crne Gore
sa međunarodnim učešćem
Hotel "Mediteran" Bečići, 23. oktobar 2013.*

MINISTARSTVO ZDRAVLJA
CRNE GORE

Prof. dr Miodrag Radunović
ministar zdravlja Crne Gore

REFORME ZDRAVSTVENOG SISTEMA CRNE GORE

SOCIO-EKONOMSKE KARAKTERISTIKE CRNE GORE

- Površina: **13,812 km²**
- Stanovništvo: **622 008** (procjena za 2012., od toga 1/3 u Podgorici)
- **21** opština
- Očekivana dužina života: **76,6 žene i 71,7 muškarci** , (2009.)
- Stopa rađanja: **13,7/1000** (2009.)
- Stopa umiranja: **9,3/1000** (2009.)
- Smrtnost novorođenčadi: **5,7/1000** (2009.)
- Populacija starih(65+) **13,08%** (2012)
- GDP: **5063 €** (2012)
- Troškovi zdravstva u GDP **4,71%**
(Izvor: FZZO po procjeni 2013.)
- Troškovi javnog zdravstva po osobi **267€**
(Izvor: FZZO po procjeni 2013.)

MREŽA JAVNIH ZDRAVSTVENIH USTANOVA U CRNOJ GORI

Klinički centar (1)

Opšta bolnica (7)

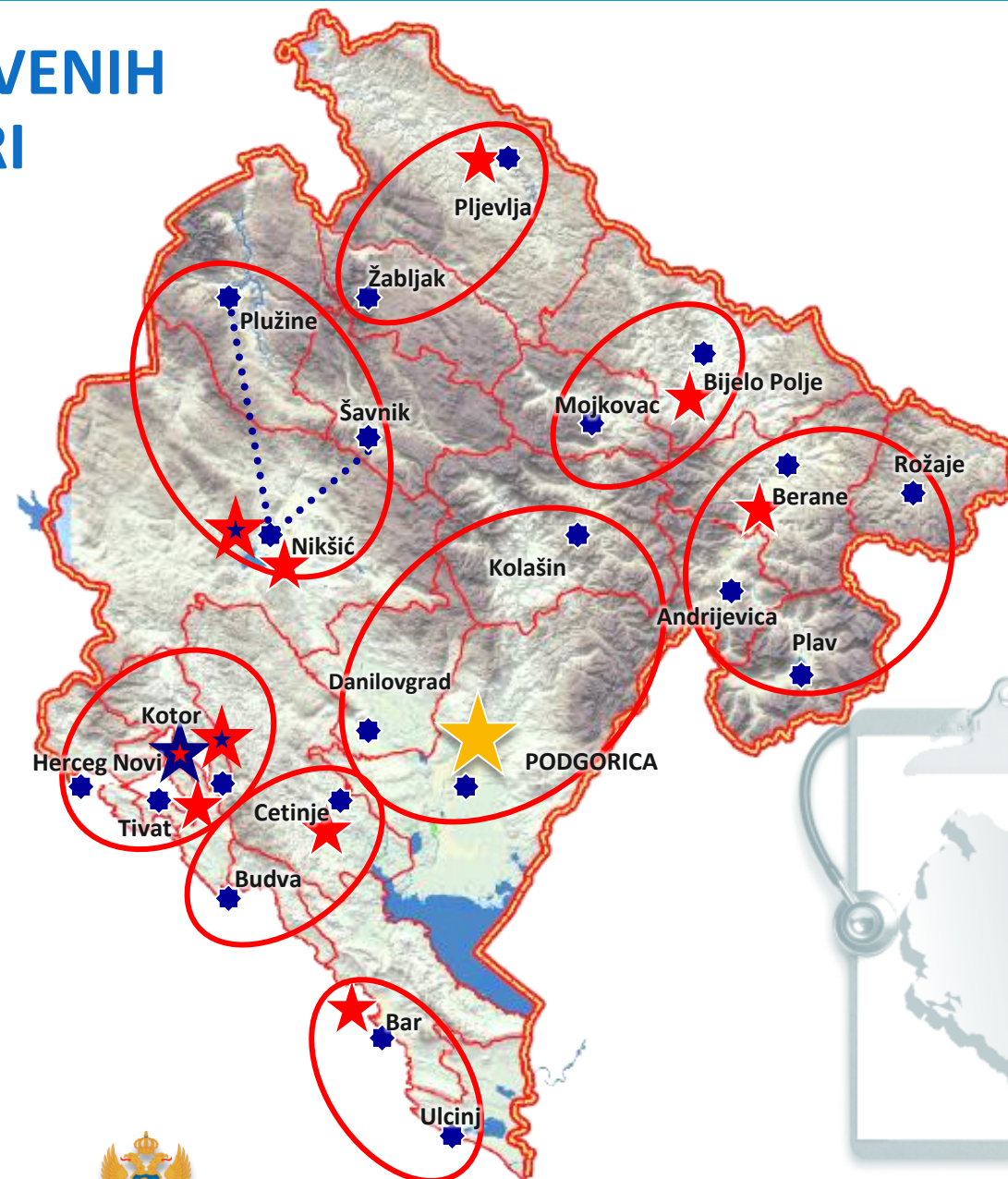
Specijalne bolnice (3)

Dom zdravlja (18)

- Institut za javno zdravlje
- ZUA Montefarm (42 apoteke)
- Zavod za HMP
- Zavod za transfuziju krvi

MREŽA ZDRAVSTVENIH USTANOVA

- **18 Domova zdravlja, 3 zdravstvene stanice**
- **7 opštih bolnica:** *OB Bar* (područje Bara i Ulcinja), *OB Berane* (za područje Berana, Andrijevice, Rožaja i Plava), *OB Bijelo Polje* (za područje Bijelo Polje i Mojkovca), *OB Kotor* (za područje Kotor, Tivat i Herceg Novi), *OB Nikšić* (za područje Nikšić, Šavnik i Plužine), *OB Pljevlja* (za područje Pljevlja i Žabljak), *OB Cetinje* (za područje Cetinje i Budva), *Opšta bolnica Meljine*.
- **3 specijalne bolnice:** SB za psihijatriju – Dobrota, SB za ortopediju, neurohirurgiju i neurologiju – Risan i SB za plućne bolesti i TBC Brezovik.
- **Klinički centar**, koji je ustanova na tercijarnom nivou zdravstvene zaštite, a za stanovništvo Podgorice, Danilovgrada i Kolašina pruža usluge sekundarnog nivoa.
- **Institut za javno zdravlje Crne Gore**
- **ZU Apoteke “Montefarm”**
- **Institut za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju “Dr S.Milošević”**
- **120 privatnih stomatoloških ambulanti**
- **Zavod za hitnu medicinsku pomoć**
- **Zavod za bezbjednu krv**

BUDŽET 2012.

Fond za zdravstveno osiguranje **167.761.783,45 €**

Institut za javno zdravlje **2.398.003,64 €**

2012. godine

170.159.791,09 €

BUDŽET ZA 2013. GODINU

2013. godine

UKUPNO: 165.738.169,42 €
(sa Institutom za javno zdravlje)

- To je **267,26 € / po glavi stanovnika**
- Manje je za ovu godinu za **4.421.621,67 €**
- Budžet za zdravstvo je **13 %** od ukupnog Budžeta Crne Gore za 2013. godinu
- **Okolo 2,7 % manji** Budžet za zdravstvo za 2013. godinu u odnosu na 2012. godinu

BUDŽET ZA ZDRAVSTVO U OSTALIM ZEMLJAMA (2010.)

	DRŽAVA	Afganistan	Albanija	Argentina	Austrija	Azerbejdžan	Belgija	BiH	Brazil	Bugarska	Kina	Hrvatska	Kuba	Kipar	Češka Republika	Danska	Estonija	Francuska	Njemačka	Grčka	Island	Indija	Izrael	Italija	Japan	Luksemburg	Malta	Holandija	Norveška	Rumunija	Rusija	Srbija	Slovačka	Slovenija	Španija	Švajcarska	Makedonija	Turska	Velika Britanija	SAD
Crna Gora:	Izdaci za zdravstvo kao % BDP-a	7,6	6,5	8,1	11,0	5,9	10,7	11,1	9,0	6,9	5,1	7,8	10,6	6,0	7,9	11,4	6,0	11,9	11,6	10,2	9,4	4,1	7,6	9,5	9,5	7,8	8,6	11,9	9,5	5,6	5,1	10,4	8,8	9,4	11,5	11,5	7,1	6,7	9,6	17,9
Crna Gora:	Budžet za zdravstvo kao % ukupnog budžeta	1,6	8,4	14,7	16,2	4,2	15,1	16,6	7,1	9,8	12,1	17,7	13,9	5,3	14,9	16,8	11,7	16,3	18,7	12,1	14,7	3,6	10,4	14,7	18,4	15,4	13,2	18,5	17,4	10,8	8,0	14,1	14,5	13,8	15,2	19,9	12,9	12,8	16,0	22,4
Crna Gora:	Državna potrošnja za zdravstvo per capita (u USD \$)	5	225	703	3401	117	3008	597	483	516	203	1284	394	764	1716	3861	965	3130	3339	1695	2646	39	1319	2345	2644	5692	1481	3991	4552	634	620	723	1357	1880	2204	3184	504	774	2919	4437

Izvor: WHO <http://apps.who.int/ghodata/>

2007. CRNOGORSKE ZDRAVSTVENE USTANOVE

- Naslijeđena organizaciona struktura
- Način rada iz ranijeg perioda
- Postavljeni rigidni okviri
- Bolji ishodi liječenja i postignut zdravstveni rezultat nijesu komparabilni

OSNOVNI PROBLEMI - PRIORITETNI ZA RJEŠAVANJE

1. RASKORAK

- Utvrđena prava $\leftrightarrow$ finansijske mogućnosti
- Veliki dio privatnih sredstava
- Postojanje neformalnih plaćanja
- Nezadovoljavajuća dostupnost

2. STRUKTURA zdravstvenih radnika

- 100 **MED.** – 32 **NEMED.**
- **2,06 / 1000** stanovnika / broj ljekara
- **3,4 / 1000** stanovnika / **Evropa**

OSNOVNI PROBLEMI - PRIORITETNI ZA RJEŠAVANJE

3. Neadekvatno razvijen sistem kontrole i bezbjednosti zdravstvene zaštite
4. Neadekvatan metod plaćanja zdravstvenih usluga – zdr. ustanova
  - Finansiranje prema kapacitetima a ne prema potrebama
5. Nezavršen IT

OSNOVNI PROBLEMI - PRIORITETNI ZA RJEŠAVANJE

6. **Privatno zdravstvo nije adekvatno regulisano** → bez kvalitetne koordinacije sa mrežom zdravstvenih ustanova
7. **Veliki uticaj na zdravstvene indikatore stanovništva**
  - Aktivna dvosmjerna komunikacija u cilju podizanja svijesti i preuzimanja odgovornosti za svoje zdravlje

PODRUČJA ZA REFORMSKE INTERVENCIJE

- 1) **Resursi** (kadrovi, IT, lijekovi)
- 2) **Pružanje usluga** (mreža i integracija, paket, kvalitet, primjena tehnologija)
- 3) **Finansiranje sistema zdravstvene zaštite** (usluge, ne kapaciteti po slučaju)
- 4) **Upravljanje**

CILJEVI REFORME ZDRAVSTVENOG SISTEMA

- **održiv i integrisan** (vertikalna povezanost primarnog, sekundarnog, tercijarnog nivoa i horizontalna povezanost u odnosu na lokalnu zajednicu) **sistem zdravstvene zaštite**
- na principima **solidarnosti, jednakosti, dostupnosti** (geografski i ekonomski) i kvaliteta sa građaninom u centru sistema zdravstvene zaštite.
- Završene sve aktivnosti na **reformi primarnog nivoa** zdravstvene zaštite, na čitavoj teritoriji Crne Gore;
- Uspostavljena **Mreža zdravstvenih ustanova**, kao prostorna raspodjela kapaciteta javnih zdravstvenih institucija i koncesionara;
- Definisanje **obaveznog paketa usluga** na sekundarnom i tercijarnom nivou zdravstvene zaštite;

CILJEVI REFORME ZDRAVSTVENOG SISTEMA

- Uvedeni **transparentni sistemi klasifikacije bolesnika**, kao osnova za izmjenu sistema finansiranja, odnosno naplaćivanja prema složenosti bolesti;
- Ojačana **specijalističko-ambulanta djelatnost**, akutna i neakutna bolnička obrada, i prenesena djelatnosti u dnevne bolnice;
- Uvedena dodatna ponuda na području **dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja i javno-privatnog partnerstva**;
- **Implementiran sveobuhvatan program razvoja palijativnog zbrinjavanja** na nacionalnom nivou;
- **Uvedene nacionalne i međunarodne kliničke smjernice** i formirani klinički putevi, standardi, protokoli i pravila struke, koji su zasnovani na naučnim dokazima;
- **Broj osoblja na sekundarnom nivou i tercijarnom nivou zdravstvene zaštite** planiran prema potrebama stanovništva, koje će se definisati preko nacionalnih prioriteta, broja bolesnika i obuhvaćenih gravitacionih područja.

NORMATIVA

ZAKONI 2009-2013

- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o **medicinskim sredstvima**, 2009.
- Zakon o **uslovima i postupcima za prekid trudnoće**, 2009.
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o **lijekovima**, 2009.
- Zakon o **sanitarnoj inspekciji**, 2009.
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o **zaraznim bolestima**, 2009.
- Zakon o **asistiranim reproduktivnim tehnologijama**, 2009.
- Zakon o **uzimanju i presađivanju dijelova tijela u svrhu liječenja**, 2009.
- Zakon o **kontroli proizvodnje i prometa supstanci koje se mogu upotrijebiti u proizvodnji opojnih droga i psihotropnih supstanci**, 2009.
- Zakon o **zdravstvenoj njezi**, 2009.
- Zakon o **zaštiti genetičkih podataka**, 2009.
- Zakon o **uzimanju biološkog materijala**, 2009.
- Zakon o **pravima pacijenata**; 2010.
- Zakon o **zdravstvenoj njezi pacijenata**; 2010.
- Zakon o **zaštiti genetičkih podataka**; 2010.
- Izmjene i dopune Zakona o **lijekovima**; 2010.

NORMATIVA

ZAKONI 2009-2013

- Zakon o **sprječavanju zloupotrebe droga** 2011.
  - Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o **ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda** 2011.
  - Zakon o **ljekovima** 2011.
  - Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o **zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti**; 2012.
  - Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o **zaštiti i ostvarivanju prava mentalno oboljelih lica**; 2012.
  - Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o **sprječavanju zloupotrebe droga**; 2012.
- 2013:**
- **Nacrt Zakona o zdravstvenoj zaštiti**;
(Zakon o **zdravstvenoj zaštiti** Sl.list RCG 39/04 i Sl.list CG 14/10.)
  - **Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju**
(Zakon o **zdravstvenom osiguranju** Službeni list RCG, br. 39/04 i Službeni list CG, broj 14/12)

NORMATIVA

STRATEGIJE I ODLUKE

- STRATEGIJA RAZVOJA ZDRAVSTVA DO 2020. (2003.)
- MASTER PLAN RAZVOJA ZDRAVSTVA U CRNOJ GORI 2010-2013
- STRATEGIJA ZA **OPTIMIZACIJU SEKUNDARNOG I TERCIJARNOG NIVOVA ZDRAVSTVENE ZAŠTITE SA AKCIONIM PLANOM ZA IMPLEMENTACIJU**
- Strategija za **unapređenje zdravlja zaposlenih i zaštite na radu** u Crnoj Gori 2010-2014
- Nacionalna strategija za **rijetke bolesti** u Crnoj Gori 2013-2020
- Nacionalna strategija za **kontrolu rezistencije bakterija na antibiotike** 2012-2016
- Nacionalna strategija za unaprjeđenje **kvaliteta zdravstvene zaštite i bezbjednosti pacijenata** sa planom akcije 2012-2017
- Strategija Crne Gore za **sprečavanje zloupotrebe droga** 2013-2020
- Nacionalna strategija **prevencije štetne upotrebe alkohola i alkoholom uzrokovanih poremećaja** u Crnoj Gori 2013-2020
- **ODLUKA O MREŽI ZDRAVSTVENIH USTANOVA** Sl.list CG br. 52/10 i Sl.list CG 18/13

REFORMA PRIMARNOG NIVOVA ZDRAVSTVENE ZAŠTITE U CRNOJ GORI

REFORMA PRIMARNE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

- **Promjena organizacije i načina finansiranja PZZ** (implementacija započela 2006.g. u DZ Podgorica, zatim u **3 DZ** - Danilovgrad, Tivat i Rožaje, a od 2008.g. u ostalim domovima zdravlja);
- **Pravilnik o bližim uslovima u pogledu standarda, normativa i načina ostvarivanja PZZ preko izabranog tima doktora** ili ID (Sl.list CG, br. 10/08 i 01/12), u kojem je po organizacionim jedinicama definisan: **prostor, oprema, kadar** (sastav tima i kadrovski normativ – minimalan, maksimalan i prosječan broj osiguranika na jedan tim), **spisak usluga** sa vremenskim normativom...;
- Metodologija određivanja **vrijednosti kapitacije i cijena** zdravstvenih usluga u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, kojom je difinisan način finansiranja PZZ;
- Reforma **stomatološke** zdravstvene zaštite;

MODEL ORGANIZACIJE PRIMARNE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

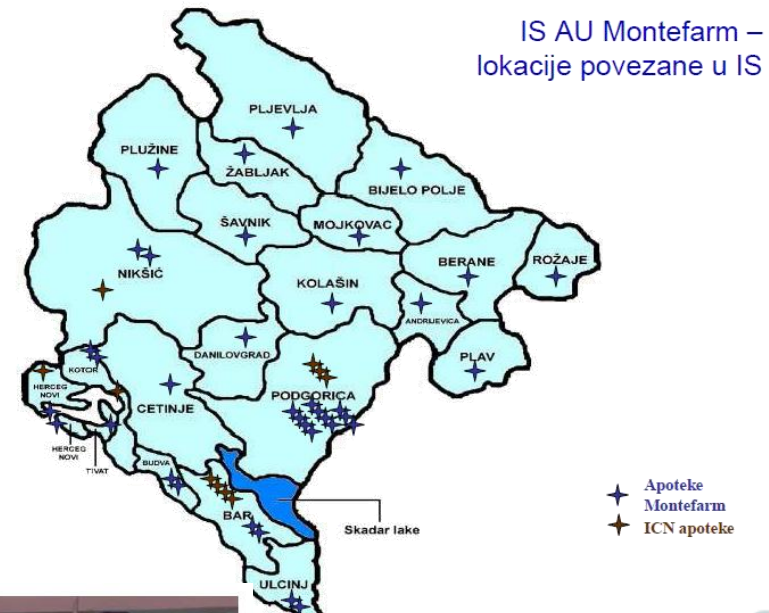
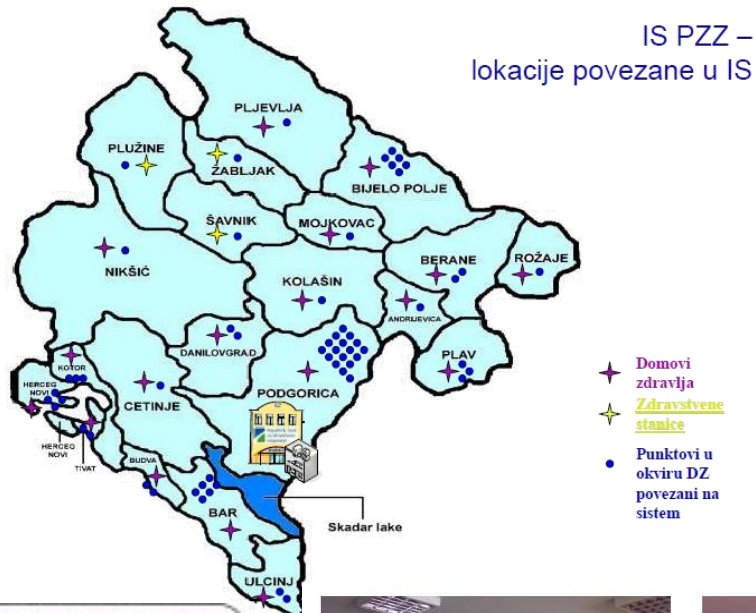
REFORMU PRIMARNE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE, PRATILA JE I PROMJENA MODELA FINANSIRANJA, KROZ:

- Koncipiranje, pripremu i implementaciju **efikasnog, djelotvornog, pravičnog i održivog** mehanizma plaćanja usluga PZZ u Crnoj Gori,
- Definisanje **Metodologije** određivanja vrijednosti kapitacije i cijena zdravstvenih usluga u primarnoj zdravstvenoj zaštiti.

Organizacione jedinice PZZ	Način plaćanja
Izabrani doktori (ID)	50 % kapitacijom i 50 % naknadom za usluge
Centri za podršku i jedinice	po uslugama
Centar za prevenciju i HES	po sprovedenim programima
Hitna medicinska pomoć	paušalno po vrijedn. timova

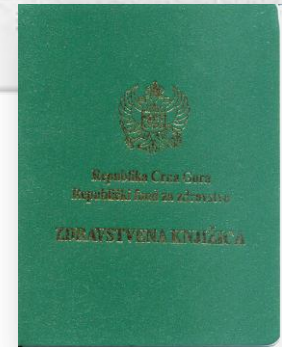
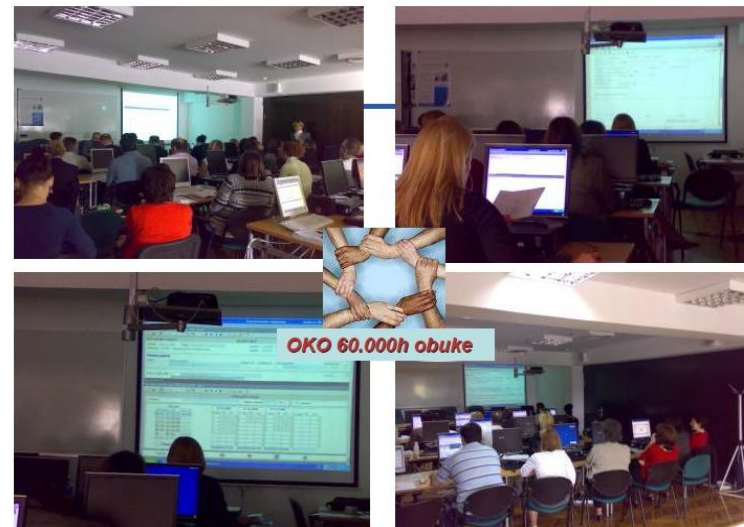
INFORMACIONI SISTEM PZZ

1
ELEKTRONSKI
MEDICINSKI KARTON

2
ELEKTRONSKI
EKONOMSKI KARTON

3
ELEKTRONSKA
KONTROLA
KOLIČINA

MODEL ORGANIZACIJE PRIMARNE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

Od 1. aprila 2008. godine u svim opštinama u Crnoj Gori započet je proces registracije kod ID, a % registracije osiguranika do danas na nivou CG je **94,6 %**.

EFEKTI REFORME PRIMARNE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

- Smanjeni izdaci za lijekove izdate na recept
- Kvalitetnija raspodjela sredstava
- 74% ID po novoj metodologiji prima veću zaradu od ranijeg načina obračuna
- Kvalitetni i ažurni podaci o zdravstvenom stanju pacijenta
- Kvalitetni izvještaji o obimu i strukturi pruženih usluga
- Podaci za sveobuhvatne kontrole
- Menadžment odlučuje na osnovu stvarnih i pravovremenih podataka

REFORMA SEKUNDARNOG I TERCIJATNOG NIVOVA ZDRAVSTVENE ZAŠTITE U CRNOJ GORI

BOLNIČKA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

- **Kapaciteti** dominantna komponenta ovog procesa
- **Profil i obim zdravstvenih potreba** populacije zanemareni

Posljedica:

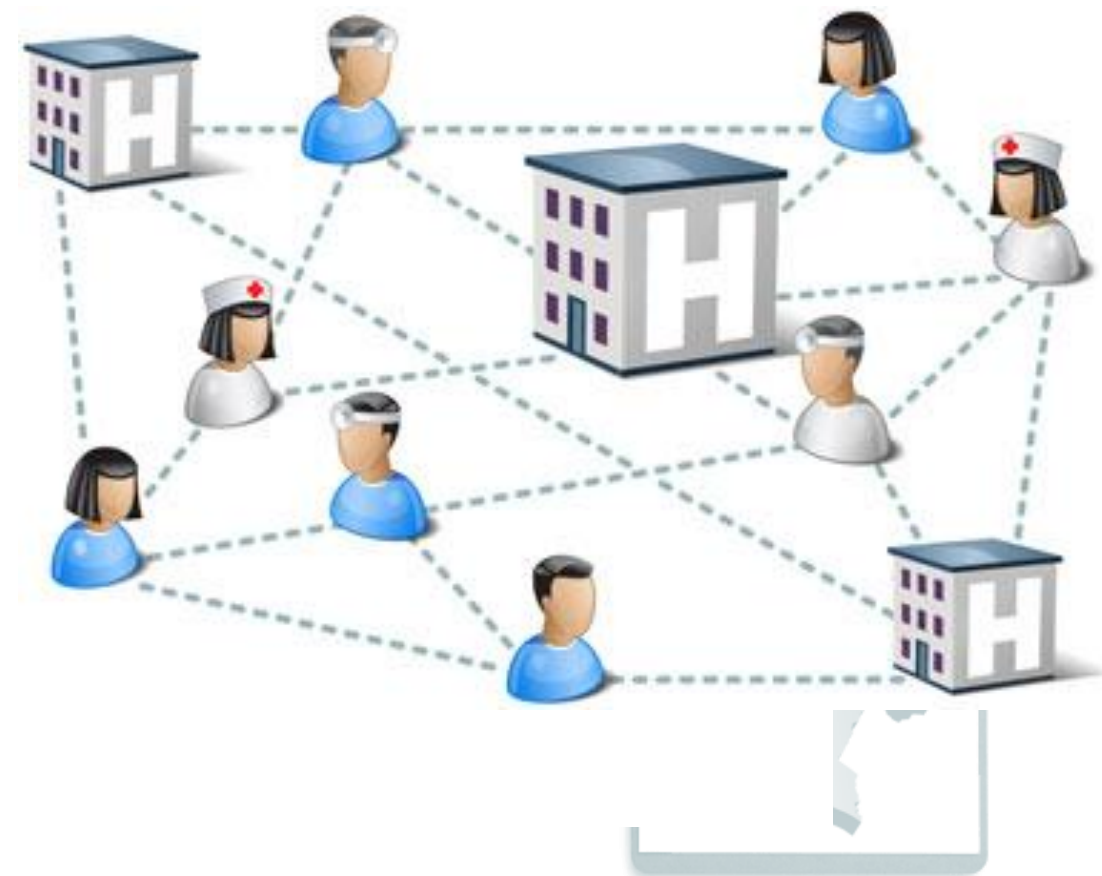
- Dupliranje kapaciteta
  - Kadrovski
  - Tehnički
  - Prostorni
- Neracionalno korišćenje

MREŽA BOLNIČKIH KAPACITETA

DOMOVI ZDRAVLJA – 5 stacionara

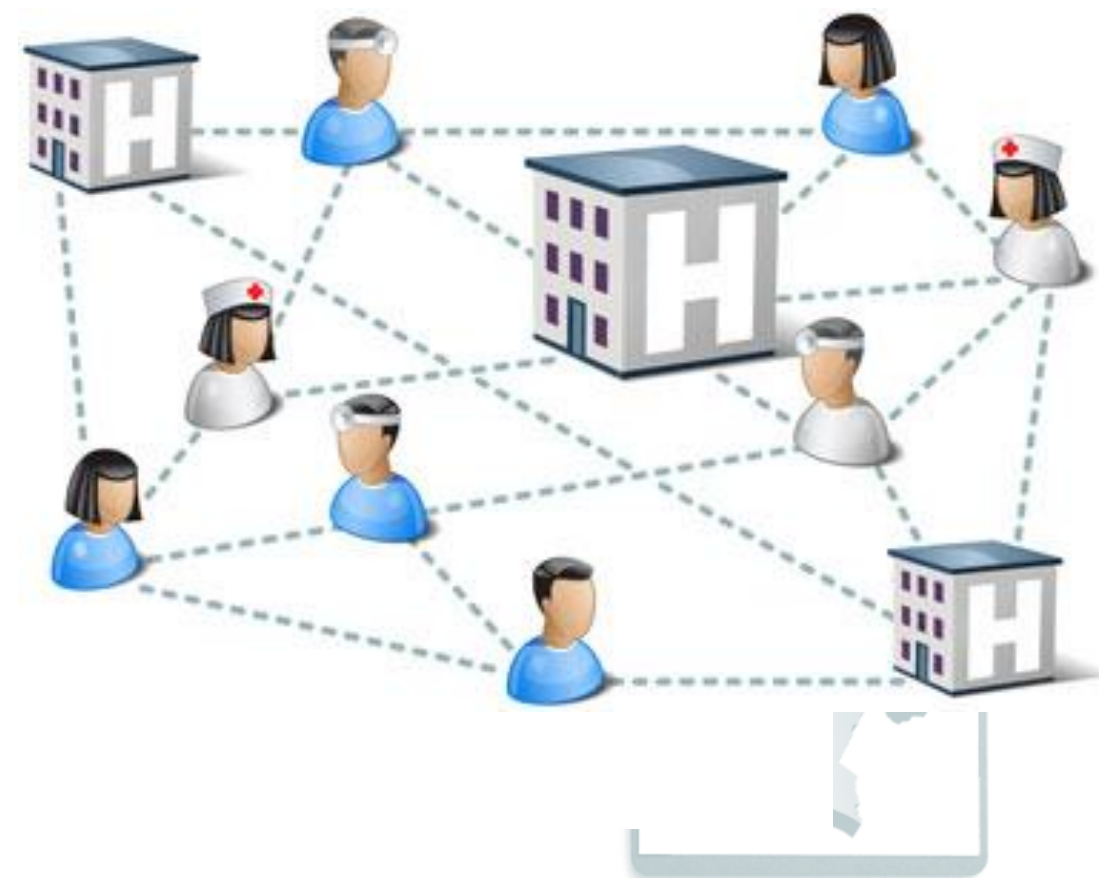
- Rožaje
- Plav
- Kolašin
- Mojkovac
- Nikšić
  - Plužine
  - Šavnik
- Ulcinj

MREŽA BOLNIČKIH KAPACITETA

7 OPŠTIH BOLNICA

- Bar (Bar, Ulcinj)
- Berane (Berane, Andrijevica, Plav, Rožaje)
- Bijelo Polje (Bijelo Plje, Mojkovac)
- Kotor (Kotor, Herceg Novi, Tivat)
- Nikšić (Nikšić, Šavnik, Plužine)
- Pljevlja (Pljevlja, Žabljak)
- Cetinje (Cetinje, Budva)

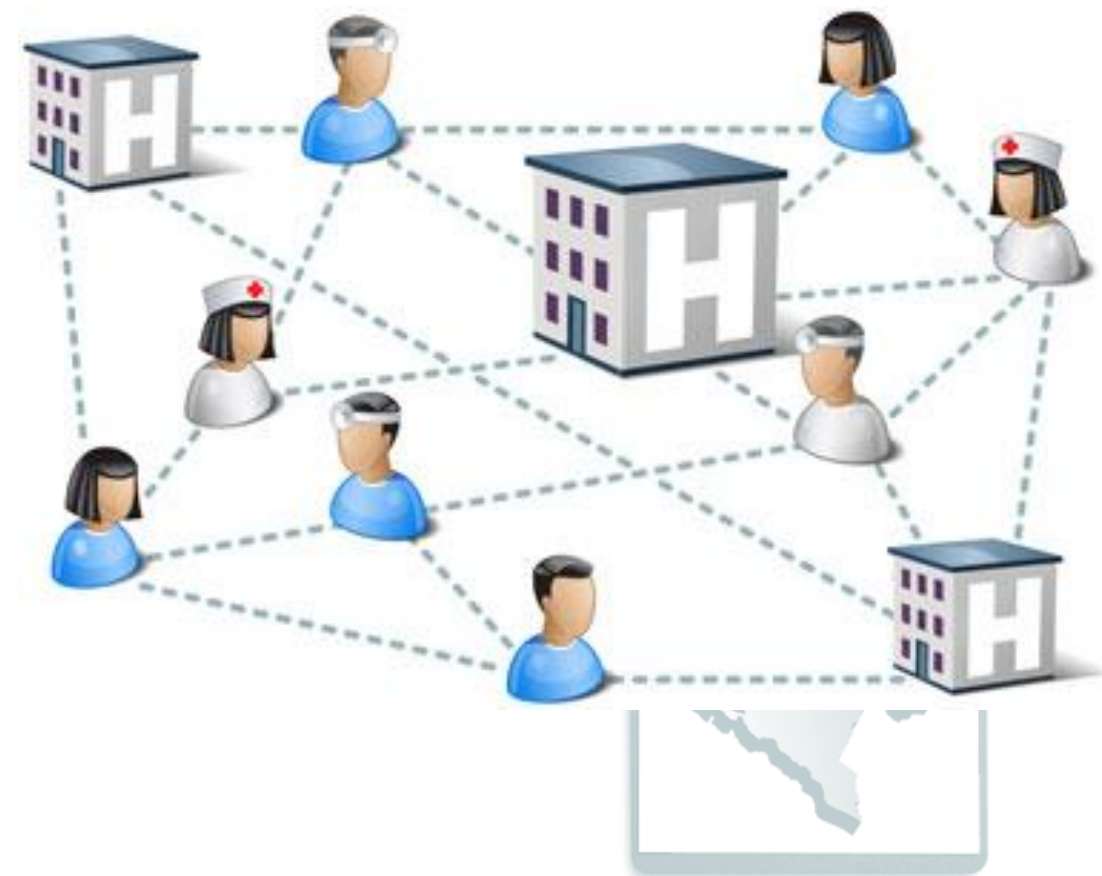
MREŽA BOLNIČKIH KAPACITETA

3 SPECIJALNE BOLNICE

- **Dobrota**
Specijalna bolnica za psihijatriju
- **Brezovik**
Specijalna bolnica za plućne bolesti i TBC
- **“Vaso Ćuković” Risan**
Specijalna bolnica za ortopediju,
neurohirurgiju i neurologiju

KLINIČKI CENTAR CRNE GORE

Opšta bolnica za Podgoricu, Kolašin i
Danilovgrad i **tercijarni nivo** za Crnu Goru

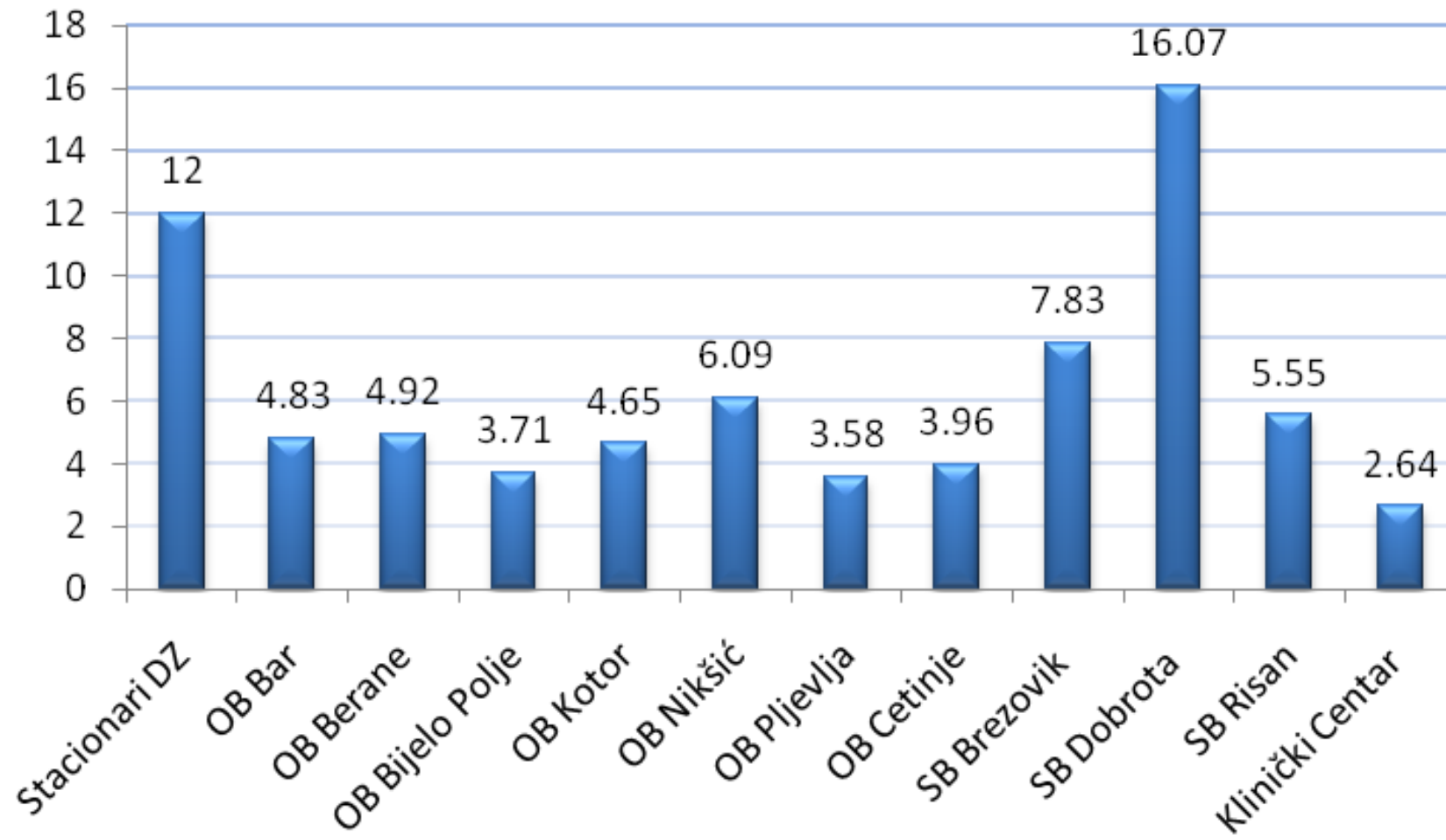
POSTELJNI FOND 31.12.2012.

- **2466 kreveta**
  - **1110** opšte bolnice
  - **96** stacionari domova zdravlja
  - **504** stand.kreveta u specijalnim bolnicama
  - **756** stand.kreveta u KCCG

- **CG: 3,92 kreveta / 1000 stanovnika**
- **EU: 5,29 kreveta / 1000 stanovnika**

(Izvor: WHO-HFA-DB, 2008.)

BROJ POSTELJA PO LJEKARU

POSTELJNI KAPACITETI PO GRAVITACIONIM PODRUČJIMA SA POKAZATELJEM BROJA POSTELJA /1000 OSIGURANIKA

<i>Bolnice</i>	<i>Gravitaciono područje</i>	<i>Broj osiguranika u gravitacionom području</i>	<i>Broj postelja</i>	<i>Broj postelja na 1000 osiguranika</i>
OB Bar (ST DZ Ulcinj)	Bar, Ulcinj	63.533	177	2.8
OB Berane (ST DZ Rožaje, DZ Plav)	Berane, Andrijevića, Rožaje, Plav	79.171	206	2.6
OB Bijelo Polje (ST DZ Mojkovac)	Bijelo Polje, Mojkovac	57.377	156	2.7
OB Kotor	Kotor, Tivat, H.Novi	71.735	144	2.0
OB Nikšić (ST DZ Plužine)	Nikšić, Šavnik, Plužine	77.298	291	3.8
OB Pljevlja	Pljevlja, Žabljak	36.976	93	2.5
OB Cetinje	Cetinje, Budva	40.049	95	2.4
<u>KCCG-Podgorica</u> *]	Podgorica, Kolašin, Danilovgrad	218.794	756	3.5

ANALIZA ISKORIŠĆENOSTI UKUPNIH BOLNIČKIH KAPACITETA

- Niska stopa iskorišćenosti posteljnog fonda
- **80.457** hospitalizacija (2010.god.)

CG: 128,8 ispisanih bolesnika / 1000 stanovnika

EU: 177,7 ispisanih bolesnika / 1000 stanovnika

➔ Produžena dužina ležanja u bolnici

ANALIZA RADA U DIJAGNOSTIČKIM SLUŽBAMA

- Biohemijska laboratorija
- Radiološka dijagnostika
- Mikrobiologija

- **Dupliranje kapaciteta**
  - Kadar
  - Oprema
  - Prostor

REZULTANTA POSTOJEĆE MREŽE ZDR.USTANOVA

- **28 upravnih odbora**
- **28 direktora sa svojim timom**
(pomoćnik direktora, tehnički saradnik, vozač, glavna sestra)
- **28 ekonomsko-finansijskih službi**
- **28 pravno-kadrovskih službi**

Izuzeti: KCCG, IJZ, ZU Apoteke MONTEFARM, Zavod za bezbjednu krv i Zavod za HMP

- **FINANSIJSKI EFEKTI**

INTEGRACIJA

- Integracija upravljačkih struktura
- **Vertikalna i horizontalna integracija** zdravstvenih ustanova

- Imperativ savremenog doba
  - Važna odlika efikasnog zdravstvenog sistema
-
- Tehnički servisi → **outsourcing**

NEOPHODNOST RESTRUKTUIRANJA MODELA ORGANIZACIJE

Ciljevi:

- **Unapređenje kvaliteta** i kontinuiteta pružanja zdravstvene zaštite
- **Kontrola** porasta zdravstvenih troškova
- Povećanje **efikasnosti** u pružanju zdravstvenih usluga

HORIZONTALNA INTEGRACIJA PO REGIONALNOM PRINCIPU DOPRINOSI:

1. Ostvarivanju efekta ekonomije obima i izbjegavanju dupliranja resursa:

- Administracija
- Laboratorija
- Dijagnostika
- Sanitetski prevoz
- Specijalističke ambulantne jedinice

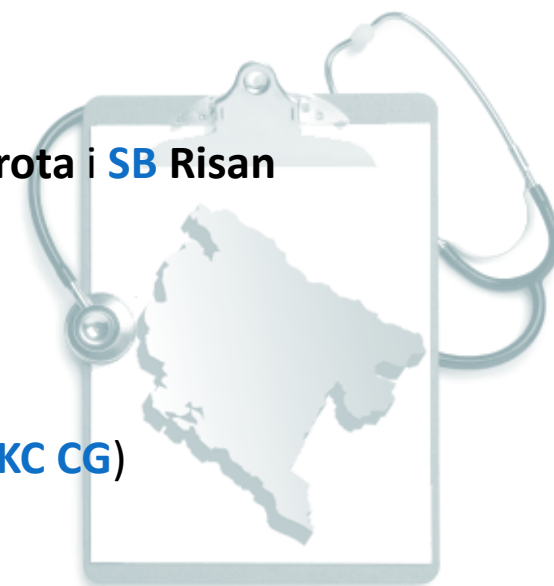
HORIZONTALNA INTEGRACIJA PO REGIONALNOM PRINCIPU DOPRINOSI:

2. **Smanjivanju cijene** koštanja usluga
3. **Boljoj iskorišćenosti** resursa i infrastrukture
4. **Povećanju fleksibilnosti** u upravljanju kadrovima i resursuma
5. **Standardizovanju** postupka pružanja usluga
6. Fokusiranju na **efikasnost i efektivnosti**
7. **Pojednostavljenju procesa ugovaranja**

VERTIKALNA INTEGRACIJA

- Vertikalna integracija po nivoima (primarni, sekundarni, tercijarni) rezultiraće sa 8 ZDRAVSTVENIH CENTARA:
  1. ZC Berane (objedinjava **domove zdravlja**: Andrijevića, Plav, Rožaje, i Berane i **OB** Berane),
  2. ZC Bijelo Polje (objedinjava **domove zdravlja**: Bijelo Polje, Mojkovac i **OB** Bijelo Polje),
  3. ZC Pljevlja (objedinjava **dom zdravlja** Pljevlja i **OB** Pljevlja),
  4. ZC Nikšić (objedinjava **domove zdravlja** Nikšić, **OB** Nikšić, **SB** Brezovik),
  5. ZC Kotor (objedinjava **domove zdravlja**: Herceg Novi, Kotor, Tivat, **SB** Dobrota i **SB** Risan i **OB** Kotor),
  6. ZC Cetinje (objedinjava **domove zdravlja**: Cetinje, Budva i **OB** Cetinje),
  7. ZC Bar (objedinjava **domove zdravlja**: Bar, Ulcinj i **OB** Bar) i
  8. ZC Podgorica (objedinjava **dom zdravlja** Podgorica, Kolašin, Danilovgrad i **KC CG**)

ZDRAVSTVENI CENTRI

Sa organizacionog aspekta TRI CJELINE:

1. **Izabrani doktori** sa centrima za podršku i jedinicom za patronažu
2. **Odjeljenja** sa dva funkcionalna aspekta
  - Ambulanta
  - Dnevna bolnica
3. **Službe u okviru ZC**

ZDRAVSTVENI CENTRI

Model organizacije PZZ

- ID za odrasle
- ID za djecu
- Poslovi ID za žene → funkcionalno i organizaciono vezani za GA ambulantu ZC
- **Sekundarni** i **tercijarni** nivo → **odjeljenja**
- Princip koncentracije pružanja pojedinih specijalističkih usluga
- Veća mobilnost ljekara
- Ide “uzorak” ne pacijent
- **Telemedicina** (drugo mišljenje CT)

OSNOVNA USMJERENJA REFORME

- A. Prioritetni razvoj ambulantno specijalističke djelatnosti
- B. Razvijanje dnevnih bolnica
  - Nefrologija
  - Hirurgija
  - Psihijatrija
  - Pedijatrija
- C. Razvijanje kapaciteta za zbrinjavanje akutnih stanja
- D. Definisanje kapaciteta za neakutnu obradu
  - hroničnih bolesti
  - palijativna njega

Uspostavljanje referentnih centara (RC)

- Povezivanje pružalaca usluga na regionalnom nivou
- Obezbjedivanje geografske dostupnosti
- Obezbjedivanje bolje integracije znanja
- Bolja optimizacija upotrebe resursa

REGIONALNI PRINCIP

- Vertikalna i horizontalna integracija
- Gravitaciono područje. 200.000 stanovnika
- Refleksija epidemiološkog profila područja

3 REGIONALNA CENTRA

- Nastavno naučna baza Medicinskog fakulteta

NOVI MODEL FINANSIRANJA

- **DRG**-model plaćanja po grupama dijagnoza
- Svaka bolnica prima novac na osnovu toga koliko ga stvarno potroši za određeni primjer – bolesnika sa određenom dijagnozom i sa time povezanim dijagnostičkim i terapijskim procesima kod liječenja
- **Kontrola potrošnje** u bolničkom sektoru

Uvođenje PZU u Mrežu pružalaca usluga

- Nedostatak resursa, kadar i tehnologija
- Formiranje lista čekanja "*uska grla*"

Kriterijumi za uključivanje PZU u Mrežu ZU:

- RESURSI
  - "uska grla"
  - Nedostatne usluge
  - Broj stanovnika CG
  - Broj osiguranih lica FZO
  - Demografske karakteristike
  - Zdravstveno stanje bolesnika
  - Gravitaciono područje
  - Karakteristike pojedinih područja
- Liste čekanja
Usluge za koje fond refundira sredstva

PRIVATNE ZDRAVSTVENE USTANOVE U CRNOJ GORI

1) Ugovaranje za pružanje usluga po djelatnostima

- Stomatologija,
- Apoteke
- Specijalisticko poliklinicki dio
- Operativni tretman
- Fizikalna med.HBO
- Dijagnosticki segment KAT LAB

2) Ugovori o zakupu

3) Ortopedska pomagala

4) Koncesije

- BOT izgraditi - vodi poslovanje - prenesi u vlasništvo
- BOO izgradi - budi vlasnik - vodi poslovanje

OSTVARENA DOSTIGNUĆA
U ZDRAVSTVENOM SISTEMU CRNE GORE

INFRASTRUKTURA I NOVA MEDICINSKA OPREMA

- **Dom zdravlja na Starom Aerodromu – Podgorica (1,5 mil.€)**
- **Aneks Opšte bolnice u Beranama 2010.**
- **Rekonstruisani Dom zdravlja “Nova Varoš” i Dom zdravlja “Stara varoš” – Podgorica 2010.**
- **Rekonstruisan objekat Instituta za javno zdravlje CG 2010.**
- **Otvorena Klinika za onkologiju i radioterapiju u Podgorici 2010.**
- **Sporazum o finansiranju, izgradnji i korišćenju PET/CT centra u okviru Kliničkog centra Crne Gore (IASON Austrija) 2010.**

INFRASTRUKTURA I NOVA MEDICINSKA OPREMA

- Centar za djecu sa posebnim potrebama u Baru 2010.
- Kroz projekat implementacije mjera **ENERGETSKE EFIKASNOSTI**, u OB Berane uloženo je oko 400.000 eura, rekonstruisani su zdravstveni objekti u Pljevljima (250.000€), adaptacija bolnica OB Bijelo Polje, SB za plućne bolesti u Brezoviku i SB "Vaso Ćuković" u Risnu
- Skener za OB Bar pušten u rad 2010.
- Otvoreno Odjeljenje za hemioterapiju Specijalne bolnice za plućne bolesti „Jovan Bulajić” Brezovik 2011.
- Rekonstruisano Interno odjeljenje Opšte bolnice u Nikšiću 2011.
- Mamograf u OB Bar (donacija NR Kine) 2012.
- Otvoreno vanbolničko porodilište sa stacionarom u okviru Doma zdravlja Kolašin 2012.
- Rekonstrukcija i adaptacija Doma zdravlja u Bijelom Polju - projekat vrijedan 3,5 mil.eura 2012.

INFRASTRUKTURA I NOVA MEDICINSKA OPREMA

- Adaptacija porodilišta na Ginekološko-akušerskoj klinici Kliničkog Centra Crne Gore
- Otvoren Centar za dijalizu u Domu zdravlja Plav 2012.
- Otvorena renovirana Poliklinika Kliničkog Centra CG 2013.
- Potpisan ugovor za izvođenje građevinskih radova na objektu Instituta za bolesti djece KCCG 2013.
- Počela izgradnja objekta Zavoda za transfuziju krvi 2013.
- Renovirane i adaptirane prostorije Dječijeg razvojnog savjetovališta Instituta za bolesti djece KCCG
- Adaptirana ambulanta u Ostrosu – DZ Bar 2013.
- Otvorena ambulanta u Mjesnoj zajednici Kličevo u Nikšiću, rekonstruisano odjeljenje Opšte hirurgije u Opštoj bolnici Nikšić i otvoren novi Blok specijalne njege u Specijalnoj bolnici „Jovan Bulajić“ u Brezoviku 2013.

KVALITET I ZAŠTITA PRAVA PACIJENATA

- Besplatan telefon za građane
- **Zaštitnici prava pacijenata** u svim javnim zdravstvenim ustanovama
- “Pitajte ministra” na sajtu Ministarstva zdravlja www.mzd.gov.me
- Pripremljen je **Priručnik kvaliteta i bezbjednosti zdravstvene zaštite**, sa uputstvima za indikatore kvaliteta za sva tri nivoa zdravstvene zaštite i za Zavod za HMP, koji je štampan u 1000 primjeraka

NACIONALNE SMJERNICE

Objavljene na web stranici Ministarstva zdravlja

<http://www.mzdravlja.gov.me/rubrike/nacionalne-smjernice>

PREVENTIVNI PROGRAMI

- Usvojeni Nacionalni programi za rano otkrivanje **raka debelog crijeva i grlića materice** kao i **Nacionalni program za kontrolu raka**
- 1. juna 2013. počeo **skrining program za rano otkrivanje raka debelog crijeva** u 15 crnogorskih opština
- Uskoro skrining za rano otkrivanje **raka dojke i grlića materice**
- NACIONALNA STRATEGIJA ZA UNAPRJEĐENJE **KVALITETA ZDRAVSTVENE ZAŠTITE I BEZBJEDNOSTI PACIJENATA SA PLANOM AKCIJE 2012-2017**
- NACIONALNA STRATEGIJA **PREVENCIJE ŠTETNE UPOTREBE ALKOHOLA 2013-2020**
- STRATEGIJA CRNE GORE ZA **SPREČAVANJE ZLOUPOTREBE DROGA 2013-2020**
- Kampanja za **suzbijanje upotrebe duvanskih proizvoda**

Institut za javno zdravlje
Crne Gore

Vlada Crne Gore
Ministarstvo zdravlja

Klinički centar
Crne Gore

Sve o ranom otkrivanju raka debelog crijeva

Nacionalni program ranog
otkrivanja raka debelog crijeva

MEĐUNARODNA SARADNJA

Potisani sporazumi:

- **MEMORANDUM O SARADNJI IZMEĐU MINISTARSTVA ZDRAVLJA CRNE GORE I MINISTARSTVA ZDRAVLJA REPUBLIKE HRVATSKE**
- **MEMORANDUM O RAZUMIJEVANJU IZMEĐU MINISTARSTVA ZDRAVLJA CRNE GORE I MINISTARSTVA ZDRAVLJA NARODNE REPUBLIKE KINE**
- **MEMORANDUM O SARADNJI IZMEĐU MINISTARSTVA ZDRAVLJA CRNE GORE I MINISTARSTVA ZDRAVLJA REPUBLIKE SLOVENIJE O SARADNJI U OBLASTI ZDRAVSTVA I MEDICINE**
- **MEMORANDUM O SARADNJI IZMEĐU MINISTARSTVA ZDRAVLJA CRNE GORE I MINISTARSTVA ZDRAVLJA SRBIJE U OBLASTI ZDRAVSTVA I MEDICINSKIH NAUKA**
- U saradnji sa Regionalnim razvojnim zdravstvenim centrom za donaciju i transplataciju organa u Zagrebu, kao i sa ostalim partnerima Zdravstvene mreže zemalja Jugoistočne Evrope (SEEHN), u toku 2012. godine realizovano je više obuka za zdravstvene timove iz Crne Gore.
- Delegacija Ministarstva zdravlja, predvođena ministrom prof. dr Miodragom Radunovićem je učestvovala na prvoj **Regionalnoj konferenciji o doniranju organa i transplantaciji "Srce za region"** u organizaciji Zdravstvene mreže Jugoistočne Evrope 6. juna 2012. godine.

MEĐUNARODNA SARADNJA

- Članstvo u **POMPIDU** Grupi Savjeta Evrope od 2011.
- Regionalni program za bolje upravljanje, pravdu i bezbjednost 2012-2015.
- Aktivna saradnja sa referentnom evropskom agencijom iz oblasti droga, **Evropski centar za praćenje droga i zavisnosti od droga**, sa sjedištem u Lisabonu.

Bilateralna saradnja

- Inicirano je potpisivanje Sporazuma o saradnji u oblasti zdravstva i medicinskih nauka između ministarstava zdravlja **Crne Gore** i Republike **Albanije**.
- Memorandum o saradnji sa **Republikom Bugarskom** je u fazi usaglašavanja.
- U vladinoj proceduri je nacrt Sporazuma o saradnji između **pedijatrijske bolnice „Bambino Gesu“ iz Rima** i Ministarstva zdravlja Crne Gore.
- Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade **Republike Turske** o saradnji u oblasti zdravstva i medicinskih nauka je usaglašen.

Monitoring Centre for Drugs and Drug
Addiction

UNODC

United Nations Office on Drugs and Crime

TRANSPLANTACIJE

PRVA TRANSPLANTACIJA BUBREGA U CRNOJ GORI- REZULTAT KVALITETNE REGIONALNE SARADNJE

- RHDC Croatia/ Regionalni zdravstveni centar za razvoj programa darivanja i transplantacije organa
- **25. septembar 2012.** Istorijski dan za Crnu Goru – izvedena prva transplantacija bubrega

TRANSPLANTACIJE

PRVA TRANSPLANTACIJA BUBREGA U CRNOJ GORI-
REZULTAT KVALITETNE REGIONALNE SARADNJE

Daruj, da se život nastavi...

Ministarstvo zdravlja
DONATORSKA KARTICA

Ime i prezime: Jelena Petrović
JMBG: 0403985210019
Krvna grupa: Rh D+

Karticu brživo čuvati i obezbijediti njenu dostupnost.

Za slučaj moje smrti može se uzeti:

A) Bilo koji dio mog tijela

B) Rožnjače Bubrezi
 Sroe Pluća
 Jetra Pankreas

Za informacije kontaktirati:

PODVIG: Uspješno završena prva transplantacija bubrega u Crnoj Gori

DALJI RAZVOJ TRANSPLANTACIONOG PROGRAMA

- Nastavak **living donor** transplantacije i jačanje institucionalnih i kadrovskih kapaciteta
- Formiranje **MT - Montenegro transplanta**
- Nastavak saradnje sa institucijama zemalja sa razvijenim transpalantacionim programom i donorskom mrežom.
- **KADAVERIČNA TRANSPLANTACIJA**
- **EURO TRANSPLANT** pristup razmjeni tkiva i organa za male zemlje od esencijalnog značaja

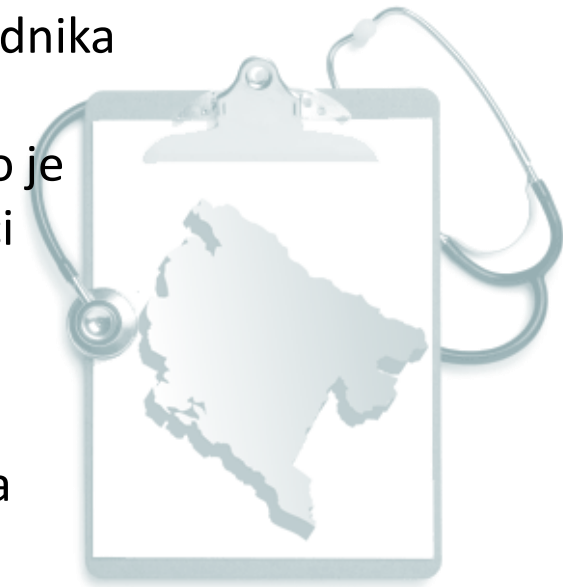
ULAGANJE U LJUDSKE RESURSE

PLAN LJUDSKIH RESURSA U ZDRAVSTVU 2013-2022

Specijalizacije:

2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	Ukupno 2006-2013:
129	6	52	61	34	47	53	382

- **2012-2013** godine - **245** zdravstvenih radnika i zdravstvenih saradnika sa visokim obrazovanjem, obavilo stručno osposobljavanje
- **2013-2014** - prijavljeno **306** zdravstvenih radnika i zdravstvenih saradnika sa visokim obrazovanjem na stručno osposobljavanje
- **2012.** godine izmijenjen je Zakon o volonterskom radu i omogućeno je da se, kroz volonterski rad, zdravstveni radnici i zdravstveni saradnici stručno osposobe i steknu pravo na polaganje stručnog ispita
- **2012. godine – 235 volontera obavilo staž (srednje i visoko obrazovanje)**
- U periodu od **2009-2012.** godine **pripravnički staž** obavilo je **569** lica

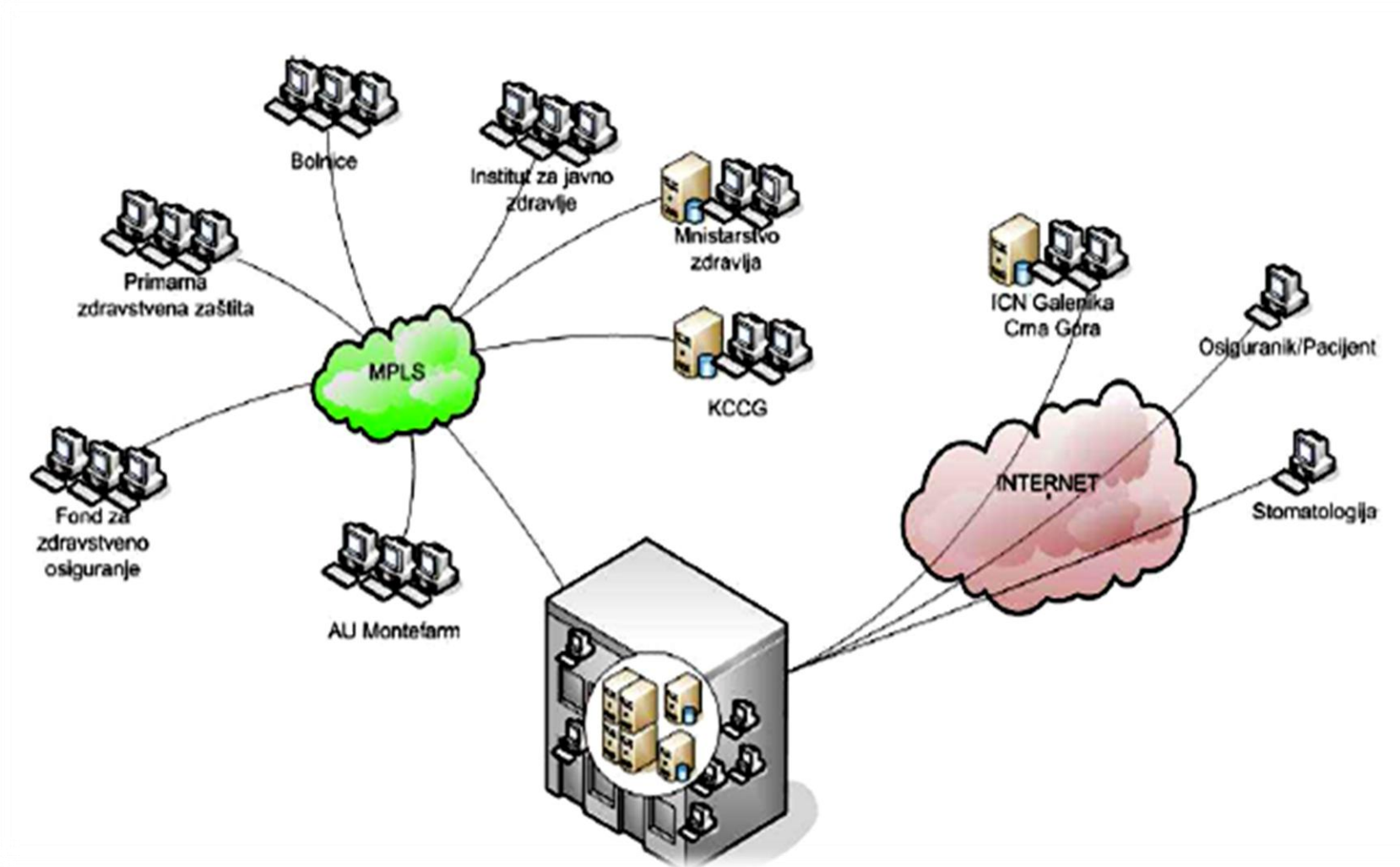

UVOĐENJE INFORMACIONE TEHNOLOGIJE

U toku su i aktivnosti na uvođenju IS
IZJZ i MZD

INTEGRACIJA INFORMACIONOG SISTEMA

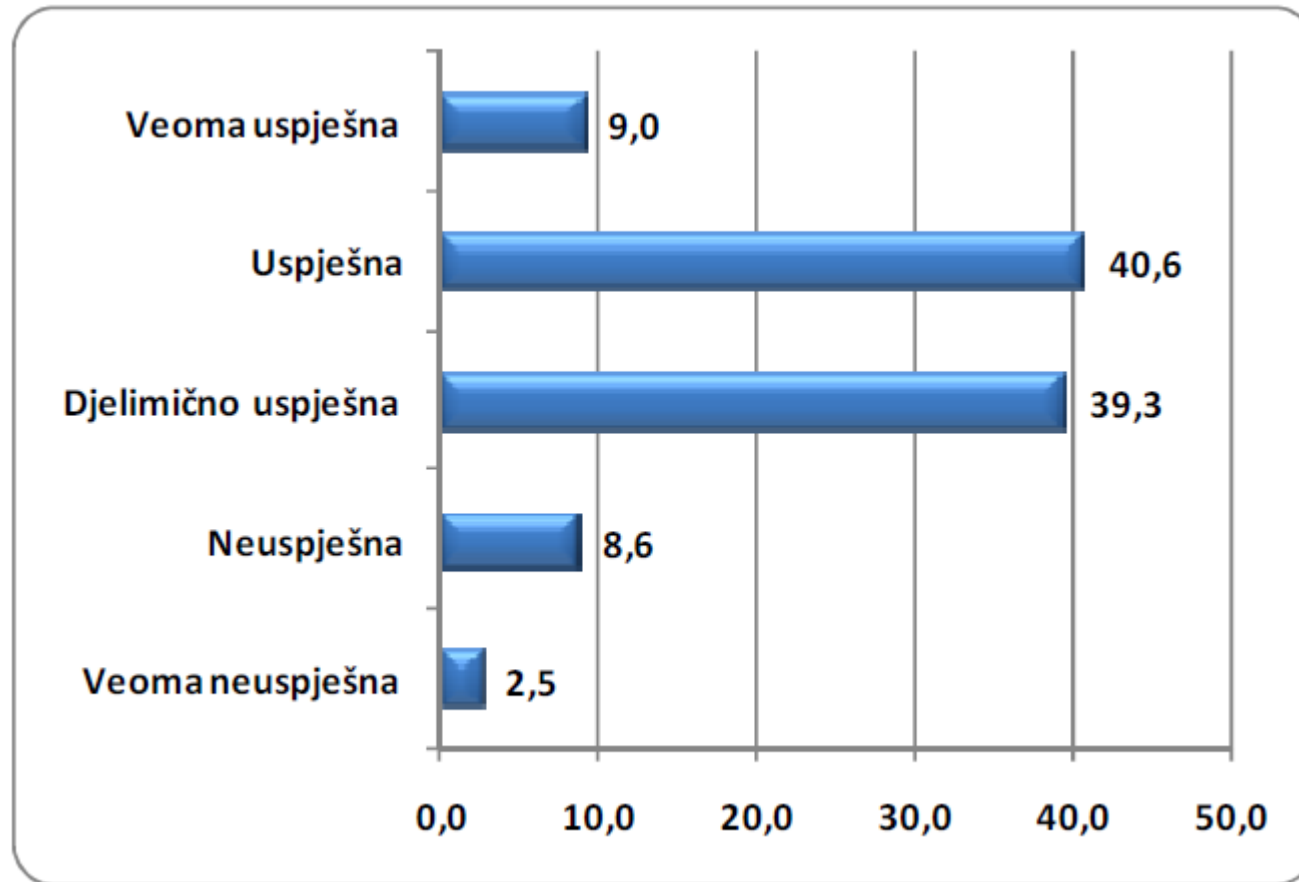
OBIM ZDRAVSTVENIH USLUGA

	2006.	2011.
NMR	2.000	11.000
CT	10.000	29.000
-		osteodenzitometrija
-		2.500 scintigrafija
-		2.500 koronarografija
-		800 stentova
-		aneurizme AA
-		PCA "gold time"
-		Pace macer
-		Proteze koljenog i ramenog zgloba
Operacije na otvorenom srcu	120	420
		<ul style="list-style-type: none"> ✓ Brachiterapija ✓ Trombolit. terapija ✓ Dijagnostika gen.oboljenja

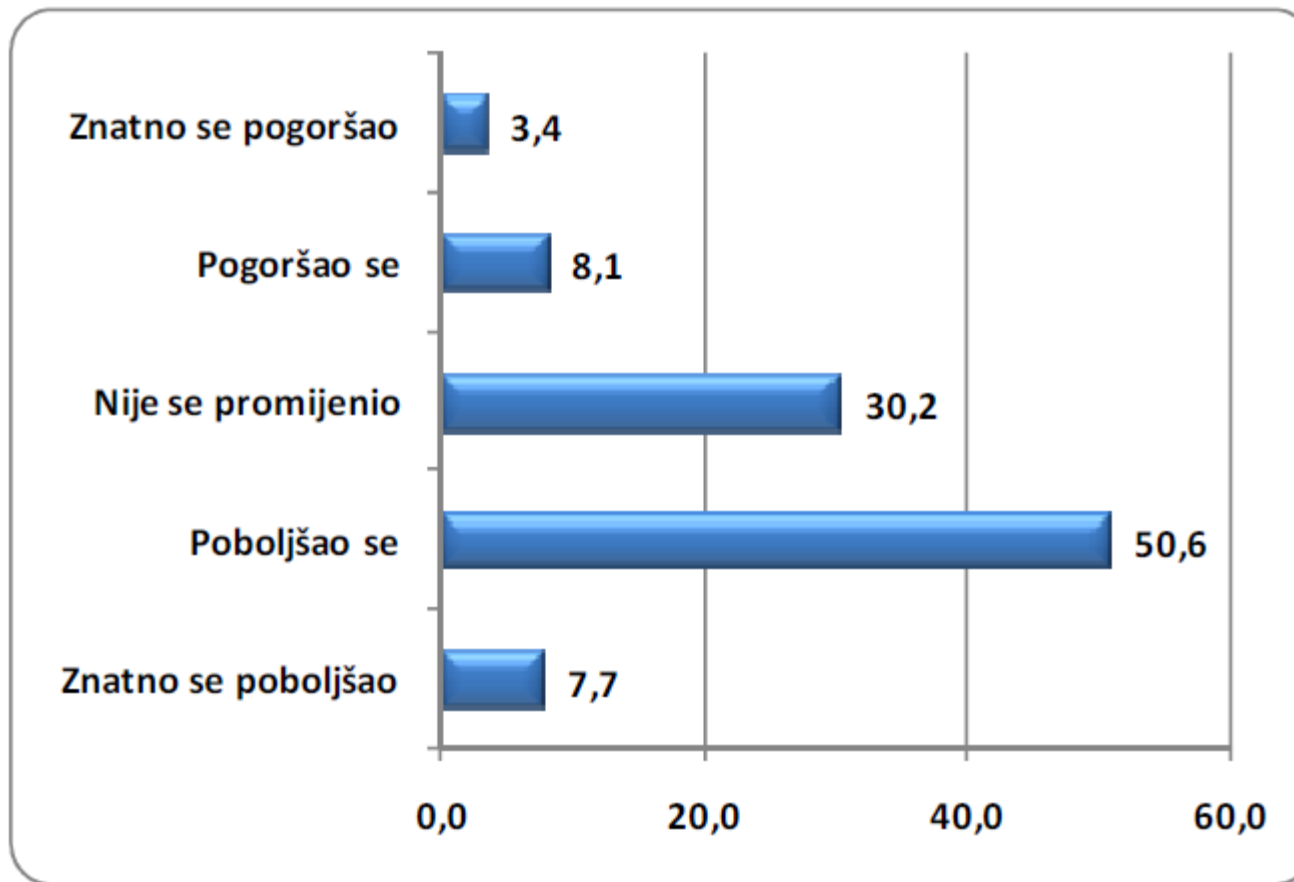
OCJENA DOSADAŠNJE REFORME ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

Izvor: Ocjena integriteta zdravstvenog sistema u Crnoj Gori 2011.-WHO, UNDP, Ministarstvo zdravlja Crne Gore

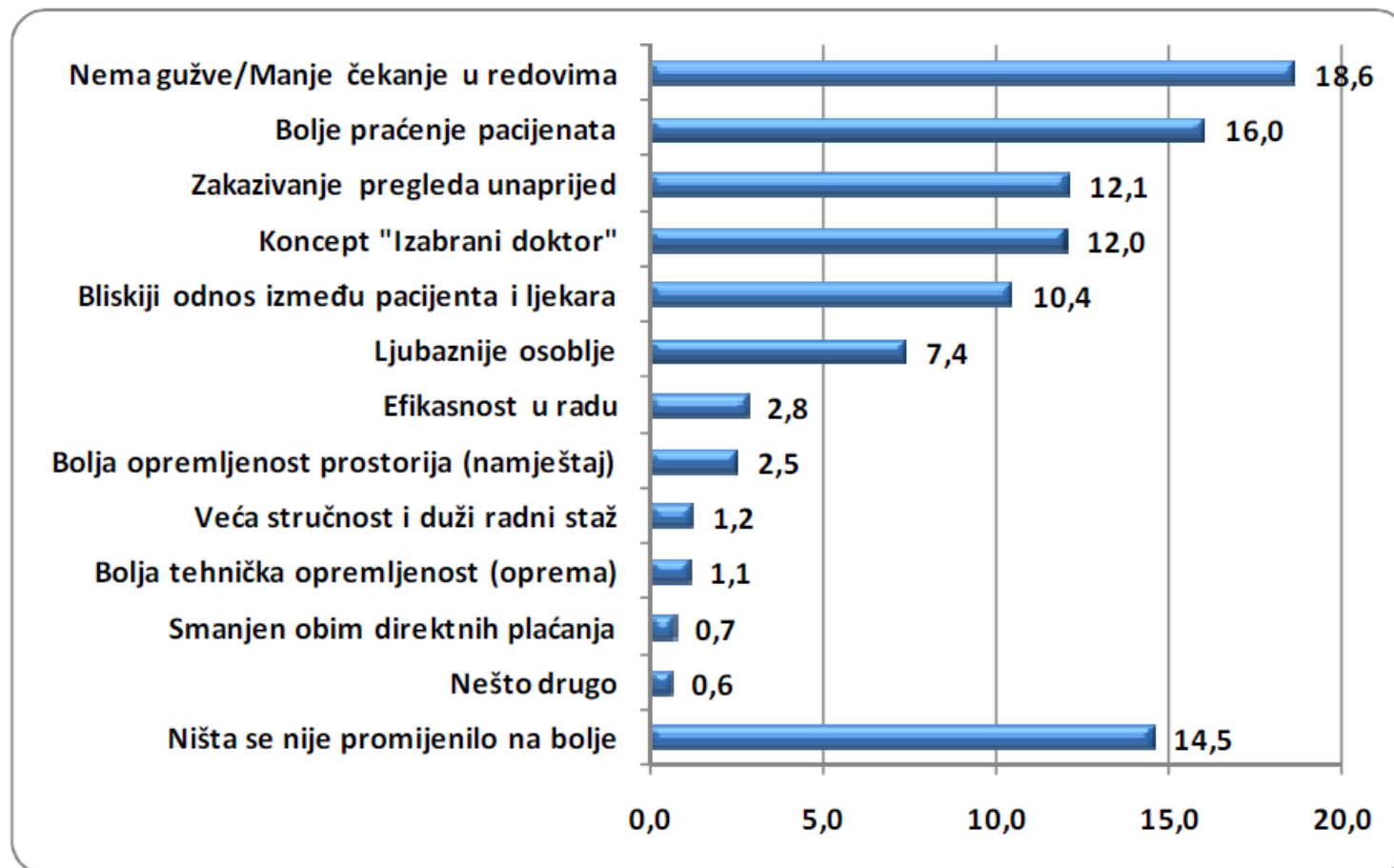
PROMJENA KVALITETA ZDRAVSTVENIH USLUGA

Izvor: Ocjena integriteta zdravstvenog sistema u Crnoj Gori 2011.-WHO, UNDP, Ministarstvo zdravlja Crne Gore

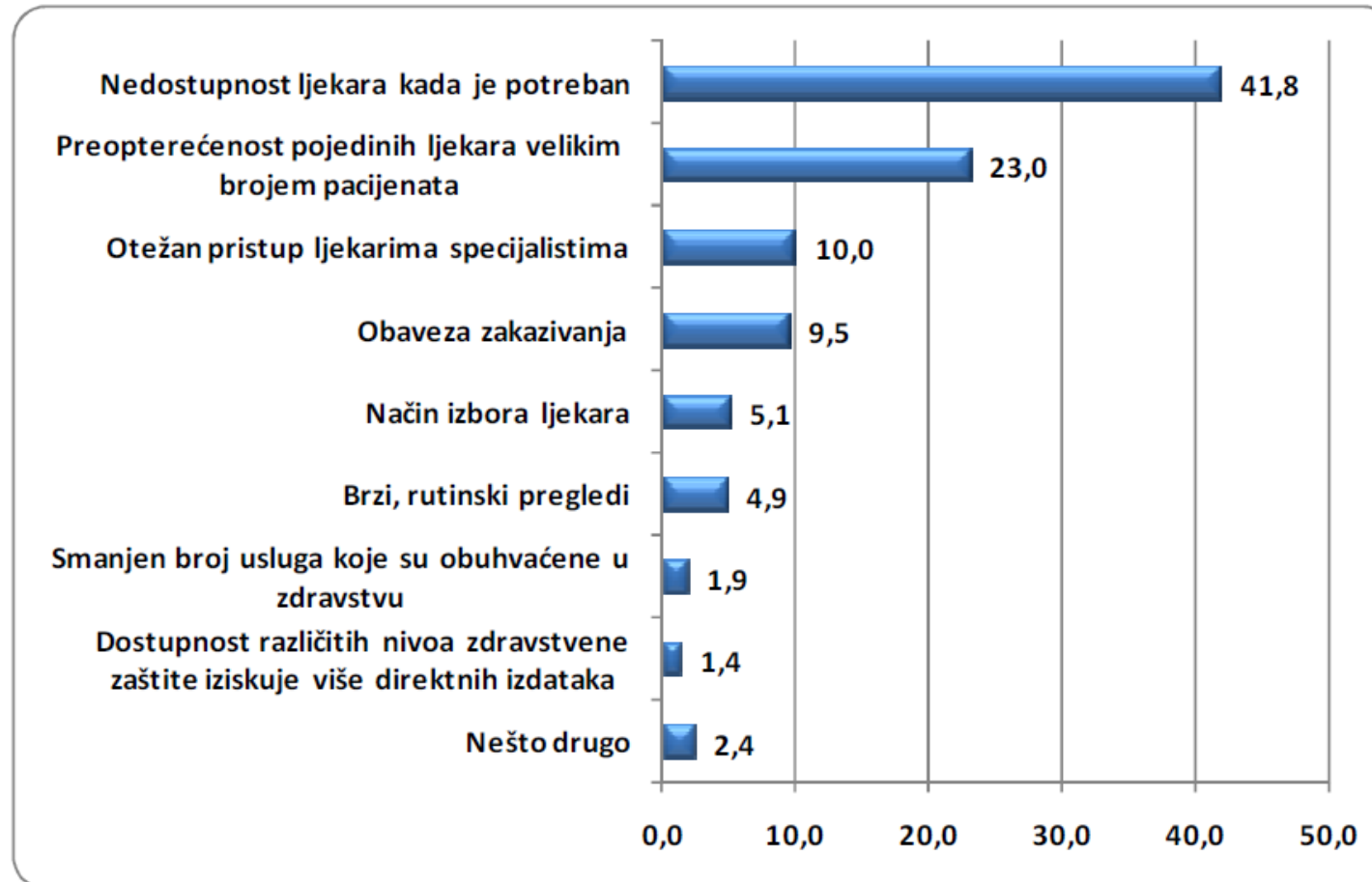
GLAVNE PREDNOSTI REFORME - NAJVAŽNIJA PREDNOST

Izvor: Ocjena integriteta zdravstvenog sistema u Crnoj Gori 2011.-WHO, UNDP, Ministarstvo zdravlja Crne Gore

GLAVNI NEDOSTACI REFORME – NAJZNAČAJNIJI NEDOSTATAK

Izvor: Ocjena integriteta zdravstvenog sistema u Crnoj Gori 2011.-WHO, UNDP, Ministarstvo zdravlja Crne Gore

REFORME ZDRAVSTVENOG SISTEMA CRNE GORE

BUDUĆI KORACI

NASTAVLJAMO...

1. **Intenziviranje** započetih strukturnih reformi
2. **Implementacija IBIS-a**
3. **Pomjeranje težišta aktivnosti** zdravstvenih ustanova sa bolesti na determinante zdravlja i faktore rizika, ojačati rad na **prevenciji**, kreirati POLITIKU PROMOCIJE ZDRAVLJA I ZDRAVIH STILOVA ŽIVOTA
4. **Izgradnja pravnog okvira za privatno-javno partnerstvo** u zdravstvu
5. **Plan Koncesija MZ za JPP**

PRIORITETI

- **Edukacija**
  - Nastavak izrade Kliničkih smjernica
- **Preventivni programi**
- **Novi model finansiranja sekundarne i tercijarne ZZ**
- **Farmaceutska politika**
- **Uvođenje DDO (dopunskog i dodatnog dobrovoljnog ZO)**
- **Razvijati dnevne bolnice**
- **Razvoj polikliničko-specijalističke djelatnosti razvoj kapaciteta za zbrinjavanje akutnih stanja**
- **Definisanje kapaciteta za za neakutnu obradu pacijenata**
  - Palijativna njega
  - Sestrinske bolnice
  - Kapaciteti za hronične bolesti

PRIORITETI

- Formiranje **zdravstvenih centara**
- Završiti započete objekte u infrestrukturi (u skladu sa **Master planom**)
- Usmjeriti rješavanje problema zaposlenih na menadžment ustanova sa znatno većom senzibilnošću
- Donijeti **PLAN KONCESIJA** Ministarstva zdravlja (kao dio Vladinog plana za **JPP**)
  - Dijagnostički centar na sjeveru Crne Gore
  - Dijagnostički centar u srednjoj regiji Crne Gore
  - Dijagnostički centar na jugu Crne Gore
  - Traumatološko-urgentni centar sa rehabilitacijom na Žabljaku
  - Stavljanje u funkciju Bolnice **“Danilo I”** na Cetinju
  - **Izgradnja Opšte bolnice u Podgorici**
  - Servisi u pružanju nemedicinskih usluga u zdravstvenim ustanovama
- Dizajn i implementacija kampanje odnosa sa javnošću

*XIV Kongres društva ljekara Crne Gore
sa međunarodnim učešćem
Hotel "Mediteran" Bečići, 23. oktobar 2013.*

MINISTARSTVO ZDRAVLJA
CRNE GORE

Prof. dr Miodrag Radunović
ministar zdravlja Crne Gore

REFORME ZDRAVSTVENOG SISTEMA CRNE GORE

HVALA NA PAŽNJI!